

מסכת יבמות דף ת.

• **גמרא דף ז:** - הטעם שצריך "עליה" לאסור עריות ליבום, משום דה"א נילף אחות אשה במה מצינו מאשת אח, ואע"פ שאשת אח חד איסורא, ואחות אשה תרי איסורי, מהו דתימא דאמרינן הואיל ואישתרי, אישתרי, קמ"ל "עליה".

• ומנלן דאמרינן הואיל ואישתרי אישתרי?

• **מדעולא, דתניא** מצורע שחל שמיני שלו בערב פסח וראה קרי בו ביום וטבל, שמכניס ידיו לבהונות, והקשה הגמ' זבחים על עולא שאמר ביאה במקצת שמה ביאה, איך מכניס ידיו לבהונות דהוא איסור כרת?

• ואמר עולא הואיל ואישתרי למצורע איסור כרת של מחוסר כפורים בעזרה, אישתרי נמי לטבול יום של קרי.

• **גמרא ת.** - קושית הגמ' - מי דמי לדעולא...

מצורע שחל שמיני שלו....	תינח היכא דנשא מת ואח"כ נשא חי...	
אסור לבא לעזרה משום מחוסר כיפורים של מצורע	רחל נעשית אשת אח של שמעון	נשא מת (ראובן נשא רחל)
עכשיו אסור גם משום טבול יום של קרי	וניתוספת איסור אחות אשתו של שמעון	ואח"כ נשא חי (שמעון נשא לאה)
<p>וכשמת אחיו (ראובן) בלא בנים מיגו דאישתראי איסור אשת אח המוקדם, אישתראי נמי אחות אשה המאוחר כדעולא, דאמר עולא הואיל והותר לצרעתו שהיא ראשונה, הותר לקריו שהיא אחרונה...</p>		

אלא נשא חי ואח"כ נשא מת...	
רחל נעשית אחות אשתו של שמעון	נשא חי (שמעון נשא לאה)
וניתוספת איסור אשת אח של שמעון	ואח"כ נשא מת (ראובן נשא רחל)
<p>איסור אחות אשה קודם, ואע"פ דהותר איסור אחרון, עומד ראשון במקומו, ולא אמרינן הואיל ואישתרי, אישתרי?</p>	

מסכת יבמות דף ח.

מצורע שחל שמיני שלו....	ואפילו נשא מת נמי, תינח היכא דנשא מת ומת ואח"כ נשא חי....	
אסור לבא לעזרה משום מחוסר כיפורים של מצורע	רחל נעשית אשת אח של שמעון	נשא מת (ראובן נשא רחל)
יש היתר בהונות בעזרה למצורע ביום שמיני שלו	עכשיו יש היתר יבום לשמעון	ומת (ראובן)
ואחר שחל ההיתר, ניתוספת איסור טבול יום של קרי	ואחר שחל ההיתר, ניתוספת איסור אחות אשתו של שמעון	ואח"כ נשא חי (שמעון נשא לאה)
<p>הרואה קרי בשמיני שלו, כבר היה מותר מאיסור הראשון קודם ראיית הקרי משהאיר המזרח, והכא נמי תינח היכא דנשא מת, ומת תחילה והותר איסור אשת אח, ואח"כ נשא חי את אחותה, דאמרינן הואיל ואשתרי אישתרי....</p>		

מצורע שחל שמיני שלו....	אלא נשא מת ולא מת, ואח"כ נשא חי, לא איתחזיא ליה כלל, מי לא מודה עולא....	
אסור לבא לעזרה משום מחוסר כיפורים של מצורע	רחל נעשית אשת אח של שמעון	נשא מת (ראובן נשא רחל)
ראה קרי בליל יום שמיני ניתוספת איסור טבול יום של קרי	וניתוספת איסור אחות אשתו של שמעון לפני שחל היתר יבום	ואח"כ נשא חי (שמעון נשא לאה)
ועכשיו הוי יום שמיני	ועכשיו חל היתר יבום	ומת (ראובן)
<p>מי לא מודה עולא שאם ראה קרי בליל יום שמיני, שאין מכניס ידיו מחר לבהונות משום קרי דמעכב עליה, הואיל ולא יצא מצרעתו לשעה הראויה להבאת קרבנותיו, דקודם שהותר מצרעתו, בא עליו קרי, והכא נמי בנשא מת ואח"כ נשא חי, דניתוספת איסור אחות אשתו, לא אמרינן הואיל ואשתרי אישתרי?</p>		

- תירוץ הגמ' - אה"נ כי איצטריך "עליה" לאסור שאר עריות, היכא דנשא מת ומת, ואח"כ נשא חי, דה"א תיתי אחות אשה מאשת אח להיתר יבום, ואע"ג דאשת אח תרי איסורי ואחות אשתו חד איסורא, אמרינן הואיל ואשתרי אישתרי דומיא דמצורע...., קמ"ל עליה לאסור שאר עריות ליבום.

מסכת יבמות דף ח.

• ואיבעית אימא הטעם שצריך "עליה" לאסור עריות...

<p>משום דה"א אתיא בהקישא מדרבי יונה,</p> <p>דאמר רבי יונה... כתיב "כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו"</p> <p>הוקשו כל העריות כולן לאשת אח, מה אשת אח שריא,</p> <p>אף כל עריות נמי שריין, קמ"ל עליה לאסור שאר עריות ליבום.</p>	
<p>קושית הגמ' - עכשיו שיש לנו היתר יבום באשת אח,</p> <p>ואיסור יבום באחות אשה מדכתיב "עליה",</p> <p>מהיכי תיתי להקיש כל העריות לאחות אשה לאסור,</p> <p>ולא מקשינן לאשת אח להתיר?</p>	
<p>ואיבעית אימא שאר עריות תרי איסורי, ואחות אשה תרי איסורי (אחות אשה ואשת אח), ותרי מתרי ילפינן, משא"כ אשת אח הוי חד איסורא, ותרי מחדא לא ילפינן.</p>	<p>איבעית אימא לקולא וחומרא, לחומרא מקשינן.</p>

	תרי איסורי	שאר עריות
תרי מתרי ילפינן	תרי איסורי	אחות אשה
תרי מחדא לא ילפינן	חדא איסורא	אשת אח

מסכת יבמות דף ח

- רבא אמר שאה"נ לא איצטריך קרא של "עליה" לאסור עריות ליבום, דאין עשה דוחה ל"ת שיש בא כרת, וכי איצטריך קרא של "עליה" לאסור צרת ערוה ליבום.

<p>קושית הגמ' - והא קתני בערוה שאסורה ליבם "אין לי אלא היא", דמשמע שצריך "עליה" לאסור הערוה עצמה?</p>
<p>תירוץ - לאו דוקא, אלא משום דבעי למימר "צרתה מנין", תני "אין לי אלא היא".</p>
<p>קושית הגמ' - והא קתני לענין שאר העריות "אין לי אלא הן", דמשמע שצריך לימוד לאסור העריות עצמן?</p>
<p>תירוץ - לאו דוקא, אלא משום דבעי למימר "צרותיהן של שאר עריות מנין", תני "אין לי אלא הן".</p>
<p>קושית הגמ' - ת"ש רבי אומר ולקח ולקחה, ויבם ויבמה, לאסור צרות ועריות, דהמ"ל "ולקח אשה ויבם" וכתוב "ולקחה", דמשמע מיעוט, דוקא זו ולא אחרת, וקשה לרבא דאמר שאין צריך מיעוט למעט עריות דהא אין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת?</p>
<p>תירוץ - אימא לאסור צרות של עריות, שזה דתני צרות ועריות, היינו צרות של עריות.</p>
<p>קושית הגמ' - והא תרי קראי קנסיב ליה, מאי לאו חד לערוה וחד לצרה?</p>
<p>תירוץ - לא, אידי ואידי לצרה, חד למיסר צרה במקום מצוה, וחד למישרי צרה שלא במקום מצוה, מאי טעמא? ויבם ויבמה, במקום יבום הוא דאמינא לך מיעוטא ולקחה דמיעט צרה, ואסורה ליבם, אבל שלא במקום יבום כגון צרת בתו מנכרי מותרת לו לינשא.</p>
<p>רב אשי - דיקא נמי כרבא דלא צריך קרא לערוה, דקתני במתניתין ט"ו נשים פוטרות צרותיהן ולא קתני פוטרות ופוטרות צרותיהן, דפשיטא דערוה עצמה פטורה, שאין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת.</p>
<p>קושית הגמ' - אפילו צרת ערוה לא צריכה קרא לאסור, דהא כתיב "לצרור" דמשמע לא אחות אשה ולא צרתה, וכתוב כרת בסוף העריות, וא"כ אין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת בין בערוה ובין בצרתה, ואמאי איצריך "עליה"?</p>
<p>תירוץ - אה"נ, והכי קאמר משמיה דרבא כי איצטריך קרא למישרי צרה שלא במקום מצוה, דאי לא כתיב "עליה", הוה ילפינן מלצרור דצרת אחות אשה אסורה בכל מקום, קמ"ל "עליה", במקום "עליה" דהיינו מצות יבום היא דכתיב "לצרור" למיסר צרה, אבל במקום אחר כגון צרת בתו מנכרי מותרת.</p>

מסכת יבמות דף ח:

תירוץ הגמ'	קושית הגמ'
אם ערוה במקום מצוה אסורה, ק"ו שלא במקום מצוה אסורה.	אימא ערוה גופה שלא במקום מצוה מותרת, מדכתיב "עליה" דקאי נמי אאחות אשה?
אמר קרא "בחייה", כל שבחיי אשתך, לא תשא את אחותה, ואפילו שלא במקום מצוה.	לימא צרה תוכיח, שבמקום מצוה אסורה, ושלא במקום מצוה, מותרת, וא"כ ה"נ בערוה, לימא במקום מצוה אסורה, אבל שלא במקום מצוה, מותרת?
ההיא מ"ואשה אל אחותה" נפקא, דדוקא כשיש אישות, אחותה אסורה, אבל לאחר מיתת אשתו, מותרת, וא"כ שפיר י"ל דאמר קרא "בחייה", כל שבחיי אשתך, לא תשא את אחותה, ואפילו שלא במקום מצוה.	האי "בחייה" מיבעי ליה למעוטי לאחר מיתת אשתו שמותרת, ואפילו במקום מצוה, אבל בחיי אשתו, אחותה אסורה במקום מצוה ומותרת שלא במקום מצוה?
תרי קראי כתיבי כתיב "אשה אל אחותה לא תקח לצרור" - משמע שתיהם, אחות אשתו וצרתה. וכתיב "לגלות ערותה" - דחדא משמע, הא כיצד, במקום מצוה, שתיהן אסורות, כדכתיב "עליה", דמשמע במקום "עליה" (מצות יבום), אבל שלא במקום מצוה, היא אסורה וצרתה מותרת.	אין ללמוד מ"ואשה אל אחותה", דמשם משמע דאם נתגרשה אשתו, אחותה מותרת, ולכן צריך "בחייה" למימר שכל חיי אשתו אסורה אפילו אם נתגרשה, וא"כ הק"ל לימא שאחות אשתו אסורה בחייה דוקא במקום מצוה דכתיב "עליה", אבל שלא במקום מצוה מותרת?
א"כ לא יאמר "עליה", דבלא "עליה" נמי כי קשו לן קראי אהדדי, משנינן להו מסברא הכי, היתירא למצוה, ואיסורא שלא במקום מצוה, הלכך "עליה" לחדושי אתא למדרשיה א"ל לצרור" ולמיסר צרה במקום מצוה כערוה.	איפוך אנא, במקום מצוה, היא אסורה וצרתה מותרת, דהא "עליה" א"לגלות ערותה" סמך, דמשמע חדא, וקרא ד"לצרור" ששתיהן אסורות שלא במקום מצוה?
א"כ לגלות ערותה דחדא משמע, היכי משכחת לה, אי במקום מצוה, שתיהן מותרות, ואם לאו במקום מצוה, שתיהן אסורות, ואלא ע"כ שתיהן אסורות במקום מצוה, ושלא במקום מצוה, הערוה אסורה וצרתה מותרת.	ממאי דהאי "עליה" לאסור לצרה ולא הערוה, דילמא להתיר שניהם, וה"ק רחמנא "אשה אל אחותה לא תקח לצרור" לא היא ולא צרה, ואם "עליה" דמקום מצוה היא, אפילו בחייה יתקיים בערוה או צרתה "יבמה יבא עליה" דייבום?

מסכת יבמות דף ח:

• הגמ' הנ"ל ביתר ביאור....

"עליה", דמשמע במקום "עליה" (מצות יבום),	וכתיב "לגלות ערותה" - זחדא משמע,	"אשה אל אחותה לא תקח לצרור" - משמע ערוה וצרתה	
"עליה" דהיינו המצות יבום הולך על האיסור של ערוה וצרתה ששתיהם אסורות	אבל שלא במקום מצוה , היא אסורה וצרתה מותרת	הא כיצד, במקום מצוה , שתיהן אסורות	תירוץ הגמ' - תרי קראי כתיבי
דהא "עליה" א"לגלות ערותה" סמיק, דמשמע חדא	במקום מצוה , היא אסורה וצרתה מותרת	וקרא ד"לצרור" ששתיהן אסורות שלא במקום מצוה	קושית הגמ' - איפוך אנא
א"כ לא יאמר "עליה", דבלא "עליה" נמי כי קשו לן קראי אהדדי, משנינן להו מסברא הכי, היתירא למצוה, ואיסורא שלא במקום מצוה, הלכך "עליה" לחדושי אתא למדרשיה א"לצרור" ולמיסר צרה במקום מצוה כערוה			תירוץ הגמ'
דוקא שלא במקום "עליה" שתיהן אסורות, הא במקום "עליה" שתיהן מותרות	במקום מצוה , שתיהן מותרות	שלא במקום מצוה שתיהן אסורות	קושית הגמ' - ממאי דהאי "עליה" לאיסורא, דילמא להתירא,
"עליה" דהיינו המצות יבום הולך על האיסור של ערוה וצרתה ששתיהם אסורות	א"כ לגלות ערותה דחדא משמע, היכי משכחת לה, ואלא מאי שלא במקום מצוה , ערוה אסורה וצרתה מותרת		תירוץ הגמ' - א"כ

<p>למסקנת הגמ' יש ג' תירוציים לקושית הגמ' (דף ג:) ל"ל "עליה" לאסור ערוה ליבום, הא אין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת.</p>
<p>דף ז: - ה"א תיתי במה מצינו מאשת אח, ואע"ג דאשת אח חדא איסורא, ואחות אשה שתי איסורים, מהו דתימא הואיל ואישתרי אישתרי ויהא היתר יבום, קמ"ל "עליה" לאסור יבום בשאר עריות.</p>
<p>דף ח. - ואיבעית אימא נילף מהקישא דר' יונה דאמר רבי יונה... כתיב "כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו" הוקשו כל העריות כולן לאשת אח, מה אשת אח שריא, אף כל עריות נמי שריין, קמ"ל עליה לאסור שאר עריות ליבום.</p>
<p>דף ח. - רבא - אה"נ ערוה גופה לא צריך קרא, וכי איצטריך קרא למישרי צרה שלא במקום מצוה, דאמר קרא "עליה", במקום "עליה" דהיינו מצות יבום הוא דאסירא, אבל שלא במקום "עליה" הצרה מותרת.</p>

מסכת יבמות דף ח:

ויבמה"	לאשה	ולקחה לו (לכתוב ולקח, מאי ולקחה?)	"יבמה יבא עליה	
במקום יבום הוא דאסירא צרה, שלא במקום יבום שריא צרה	לכדר' יוסי בר חנינא מלמד שמגרשה בגט ומחזירה	היכא דאיכא תרי ליקוחין, דאי בעי נסיב האי, ואי בעי נסיב האי, מותרת, ואי לא, שתיהן אסורות**	אפילו בעל כרחה	רבי
שאם בא עליה יבם אפילו בעל כרחה קנאה ויורשה ומטמא לה ולכל דבר היא אשתו בהך ביאה	לכדר' יוסי בר חנינא מלמד שמגרשה בגט ומחזירה, שלאחר שנשאה נעשית כאשתו, ואם רצה לגרשה, מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה, ויכול להחזירה ולא אמרינן שחוזרת לאיסור אשת אח			רבנן
<p>לרבי צרות צרותיהן נמי מהכא נפקא, דמשנפלה לו צרת ערוה מאחיו הראשון ונדחית הערוה ממנו, נאסרה עליו עולמית משום אשת אח, וכשנתייבמה לאחיו השני, ולא אשה אחרת ומת, וחזרה ונפלה לפני זה, לא קרינא בה בזו שנאסרה עליו "ולקחה" הלכך תרוייהו אסורין, וכן לעולם.</p>				

"עליה"	"לצור"	
עיין גמ' דף ט.	לכדר' שמעון***	רבי
(לאסור עריות ליבום) צרה אסורה במקום מצוה, ושלא במקום מצוה, צרה מותרת	צרת ערוה אסורה	רבנן
<p>*** ג' אחים, שנים מהם נשואין שתי אחיות או אשה ובתה, ומתו ונפלו לפני השלישי, הרי אלו חולצות ולא מתייבמות, לפי ששתיהן זקוקות לו מקידושי שני אחיו, ולכן אינו מייבם משום אחות זקוקתו, אבל חליצה בעיא, דלא אלים למיהוי כאחות אשה ממש, ור' שמעון פוטר בשתיהן מן החליצה ומן הייבום ויליף טעמא מלצור, בשעה שנעשו צרות זו לזו בזיקה, לא יהא לך ליקוחין אפילו באחת מהן.</p>		

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.